

Til: BFD, KDD, KUD og AID

Kopi: R-fraksjonen i familie- og kulturkomiteen

Fra: Hovedorganisasjonen KA

Dato: 16. januar 2025

Re: Innspill til statsbudsjettet for 2026

Innspill fra Hovedorganisasjonen KA til statsbudsjettet for 2026

Våre medlemmer opplever nedbemanning og generelt meget stram økonomi. KA ber om rammer i statsbudsjettet for 2026 som sikrer en landsdekkende folkekirke og som likebehandler andre trossamfunn i tråd med dagens lovverk. Videre forventer vi en ytterligere opptrapping av det statlige tilskuddet til kirkebevaring til minimum 400 mill kroner. KA ber også om forutsigbare rammer for organisasjonslivet gjennom tiltak som er spesifisert i teksten under.

1. En samfunnsbyggende sektor

Tros- og livssynssektoren med sine mange ideelle virksomheter er viktige samfunnsaktører over hele landet. Sektoren bidrar på flere samfunnsområder: Som kultur- og verdibærere som vedlikeholder fellesverdier, som bygger naturlige fellesskap og velferdssamfunn nedenfra, som bidrar til integrering og inkludering og som motvirker polarisering og konflikt. Trossamfunn og organisasjoner skaper rom for tro og arenaer for fellesskap og nettverk. Dette gjelder både Den norske kirke, Frikirken og de andre trossamfunnene – samt paraplyorganisasjoner som Norges Kristne Råd som på sin side spiller en viktig rolle i å skape dialog og tillit mellom ulike trossamfunn. Trossamfunn utenfor Den norske kirke skal sikres finansering i tråd med Trossamfunnsloven og likebehandlingsprinsippet (Kap. 881, post 70).

2. En landsdekkende folkekirke

Som landets folkekirke, bidrar Den norske kirke til å skape gode lokalsamfunn over hele landet. Den norske kirke står for en variert virksomhet med babysang, opplæring for barn og unge (konfirmantundervisning mm), sosiale og diakonale tjenester som besøkstjenester og ulike møteplasstilbud, leksehjelp, skolefritidstilbud, konflikthåndtering, familierådgivning, språkopplæring og møteplasser for flyktninger, tiltak for mennesker med funksjonsnedsettelse, musikk- og kulturaktiviteter og tros- og livssynsdialog. Alt dette i tillegg til et levende gudstjenesteliv over hele landet.

Med sine mer enn 1600 kirkebygg, utgjør kirkene en betydelig del av norsk kulturarv. Den dag i dag er flertallet av disse i aktiv bruk. Som kulturaktør kjennetegnes Den norske kirke av stort mangfold og ved at profesjonelle og amatører får opptre sammen. Den lokale organisten er ofte den eneste tilsatte kulturarbeideren i mange lokalsamfunn og representerer en viktig drivkraft i det lokale kulturlivet i bred forstand.

Den norske kirkes betydning som landsdekkende kirke og kulturinstitusjon med organisert virksomhet, kirkebygg og tilsatte i alle landets kommuner, gjør at Den norske kirke som folkekirke også har en særlig forutsetning for å kunne mobilisere ressurser og bidra til å opprettholde trygghet, tillit og samfunnsberedskap i befolkningen. Som gravplassmyndighet i de aller fleste av landets kommuner, har de kirkelige fellesrådene også viktige roller overfor befolkningen som helhet i forbindelse med kriser og dødsfall.

KA ber på denne bakgrunn regjeringen om å sikre tilstrekkelige rammer for finansiering av Den norske kirke. Konkret ber vi om at regjeringen

- gir kommunene gode rammevilkår i 2026 slik at de kan ivareta sitt ansvar for finansiering av den lokale kirken. KA har gjort egne beregninger som viser av 6 av 10 kirkelige fellesråd gikk med underskudd (negativt brutto driftsresultat) i 2023. Dette rammer tilbudet til befolkningen, slik vi utdyper det i eget vedlegg om den økonomiske situasjonen i de kirkelige fellesrådene.
- pris- og lønnsjusterer rammetilskuddet til rettssubjektet Den norske kirke som har stram økonomi bl.a. som følge av høy reguleringspremie. Dette er viktig for å sikre en landsdekkende prestatjeneste og tilskudd til lokalkirken (Kap. 880, post 70).

3. Følge opp BFDs eksisterende støtteordninger til kirkebygg og gravplassfeltet

Videreutvikling av det nasjonale fagmiljøet for kirkebygg og gravplass (Kap 882, post 70)

Tilskuddet til KA sitt arbeid på kirkebygg- og gravplassfeltet har i en årrekke bidratt til et sterkt fagmiljø og et stadig større kunnskapsgrunnlag om kirkebygget, inventar, interiør, sikring, gravplassdrift og forvaltning. De kirkelige fellesrådenes behov for faglig kompetanse og veiledning i rollen som byggherre er økende, og den statlige bevilgningen til KA gir kirkeeierne tilgang til dette fra deres egen medlemsorganisasjon. Forankringen av fagmiljøet i KA har også vist seg å være en særlig effektiv strategi for å sikre bred lokal oppslutning om felles satsninger for å fremskaffe nasjonale tilstandsrapporter for kirkebygg, utvikle verktøy for bærekraftig forvaltning, drift og vedlikehold av byggene og gravplassene, samt nasjonal kunnskap om gravplassrelaterte forhold.

Opplysninger om alle landets kirkebygg og gravplasser har siden 2005 etter KAs initiativ vært registrert i en egen kirkebygg- og gravplassdatabase. KA eier, har utviklet og drifter databasen som i dag er i aktiv bruk både av kirkeeier, andre kirkelige og offentlige organer som RA, statsforvalter osv. Ny versjon av denne databasen er ferdig og satt i ordinær drift i 2025 og har fått navnet Ordna Eiendom. Dette er også et verktøy som er i bruk av Kirkebevaringsfondet. Ordna Eiendom bidrar og sikrer god dataflyt og datafangst mellom lokale kirkeeiere og kirkebevaringsfondet.

For å sikre riktig kompetanse til bærekraftig kirkebevaring, understøtte seriøst arbeidsliv og styrke håndverkskompetanse, er det etablert et samarbeid mellom KA og NHO Byggenæringen. Samarbeidet sikrer særlig mot kompetanseutvikling og rekruttering lokalt/regionalt, samt å tilpasse og anvende Norgesmodellen ved vedlikeholdsarbeider på norske kirkebygg.

KA ber om at rammebevilgningen på Post 70 til KAs nasjonale fagmiljø pris- og lønnsjusteres.

4. Kirkebevaringsfondet (Kap 883)

Tilskuddsordningen (Post 60)

Kirkebevaringsfondet ble etablert og foretok sin første tildeling i 2024. 2024 og 2025 representerer oppstartsår for kirkebevaringsprogrammet. Ut fra erfaringen så langt, mener KA at det er behov for å øke bevilgningsnivået for 2026 til minimum 400 mill. kr.

Særskilt driftstilskudd til KAs bidrag til programsekretariatet (Post 70)

I den vedtatte bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg av februar 2024 er det lagt til grunn en samarbeidsmodell mellom statlige og kirkelige instanser (RA, KA og KR) om sekretariatsfunksjonene for kirkebevaringsfondet. Samarbeidsmodellen har som forutsetning at eksisterende bevilgninger til KAs kirkebyggavdeling over Kap 882 Post 70 ligger fast.

Sekretariatsfunksjonen er samlet beregnet til å utgjøre 12 årsverk, hvorav 3,5 årsverk skal være tilknyttet Hovedorganisasjonen KA. Det vises til oversendt budsjettforslag for 2025 av 10. desember 2024 som beregner de reelle kostnadene til KAs innsats i kirkebevaringsprogrammet i 2025 til kr 5 900 000. I tillegg til samlet personalkostnad inkl overhead på 3,5 årsverk, omfatter beløpet også kostnader som skal sikre god integrasjon mellom kirkebyggdatabasen (Ordna Eiendom) og øvrige digitale løsninger som er i bruk i forbindelse med kirkebevaringsprogrammet.

KA anser sitt bidrag til programsekretariatet som ferdig dimensjonert med disse 3,5 årsverkene, forutsatt at disse fullfinansieres og inkluderer overhead og reisekostnader på tilsvarende nivå som i 2025. For 2026 vil minimumskostnadene for 3,5 årsverk inkl arbeidsgiveravgift, pensjon og overhead, oppjustert med en deflator på 4,2 %, utgjøre **kr 5 630 000**.

5. Forutsigbare rammer for ideell sektor (KUD og AID)

Frivillige organisasjoner representerer bindevevet i norsk samfunnsliv, og viser oss hva som er mulig når enkeltmennesker finner sammen omkring felles interesser. Siden pandemien har frivillig sektor slitt med å komme tilbake til et høyt aktivitetsnivå, noe som betyr at flere faller utenfor samfunnslivet og blir sittende alene med sine utfordringer. KA vil utfordre regjeringen til å ta grep i forslaget til statsbudsjett for 2025 for å gi frivillige organisasjoner i Norge et løft:

- Full momskompensasjon for frivillige virksomheter må regelstyres. Det er flott at det i realiteten har vært full momskompensasjon de senere årene, men så lenge ordningen ikke er fastsatt i regelverk, bidrar det til utrygge rammevilkår og fremtidsutsikter for sektoren. Dette er et viktig grep regjeringen kan gjøre, og som ikke har et høyt proveny.
- De søkbare tilskuddene som gis over statsbudsjettet til frivillige organisasjoner må sikres større forutsigbarhet, og tilskudd bør kunne gis for flere år av gangen.
- Skattefradragordningen for gaver til frivillige organisasjoner bør styrkes. Grensen bør heves for privatpersoner, og en egen og høyere grense bør innføres for gaver fra næringslivet.

Med disse grepene vil frivillig sektor gis mer stabile rammevilkår, noe som vil bidra til at sektorens bidrag til samfunnet kan vokse, og flere kan finne meningsfulle sammenhenger å engasjere seg i.

KA vil særlig be om at regjeringen i sitt arbeid med statsbudsjettet retter oppmerksomhet mot innsatsen frivillige organisasjoner gjør på integreringsfeltet. I statsbudsjettet for 2025 varslet regjeringen at tilskuddsordningen for nasjonale ressursmiljøer innenfor integreringsfeltet fra 2026 vil bli en søknadsbasert ordning. Dette setter de ideelle aktørene i denne sektoren i en svært sårbar posisjon, etter at flere av de andre ordningene på feltet har blitt lagt om de senere årene. For KAs medlemsorganisasjon KIA Norge vil dette medføre at de ikke lenger har noen øremerkede midler på statsbudsjettet, etter at de allerede har nedbemannet grunnet mer uforutsigbare rammer. KIA er landets største frivillige aktør på integreringsfeltet, og i mange lokalsamfunn vil det være svært ødeleggende for integreringsarbeidet om arbeidet må legges ned. KA ber derfor om at når ordningen, som ligger under kapittel 671, post 70, nå blir søknadsbasert, økes rammen med kr 5 millioner ut over lønns- og prisvekst – det vil gi rom for nye satsinger og trygghet for at søknadsbaserte ordninger ikke betyr det samme som nedtrekk.